

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะ

ยกเครื่องข้อมูล ยกคนพ้นจน

สมชัย จิตสุชน, TDRI

งานสัมมนาวิชาการ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ครั้งที่ 15, 1 สิงหาคม พ.ศ. 2561

สรุปข้อคิดเห็นและ
เสนอแนะ

มีความพยายามดี...

...ทำได้ดี....

...ควรทำให้ดีขึ้น...

...อย่าด่วนสรุป

มีความพยายามดี...

- สร้าง/ปรับปรุงฐานข้อมูลผู้รับสวัสดิการแห่งรัฐ
 - ข้อมูลระดับบุคคล
- เชื่อม 10 ฐานข้อมูล
 - เพิ่มมิติในการอธิบายความยากจน เหลื่อมล้ำ
 - ควรเชื่อมข้อมูลจาก poverty map ของสำนักงานสถิติแห่งชาติด้วย
- วิเคราะห์ทางเลือกเชิงนโยบาย
 - ไม่แน่ใจว่าทางเลือกนโยบายมาจาก (ก) ความคิดนักวิจัย (ข) ผู้กำหนดนโยบายระดับสูง

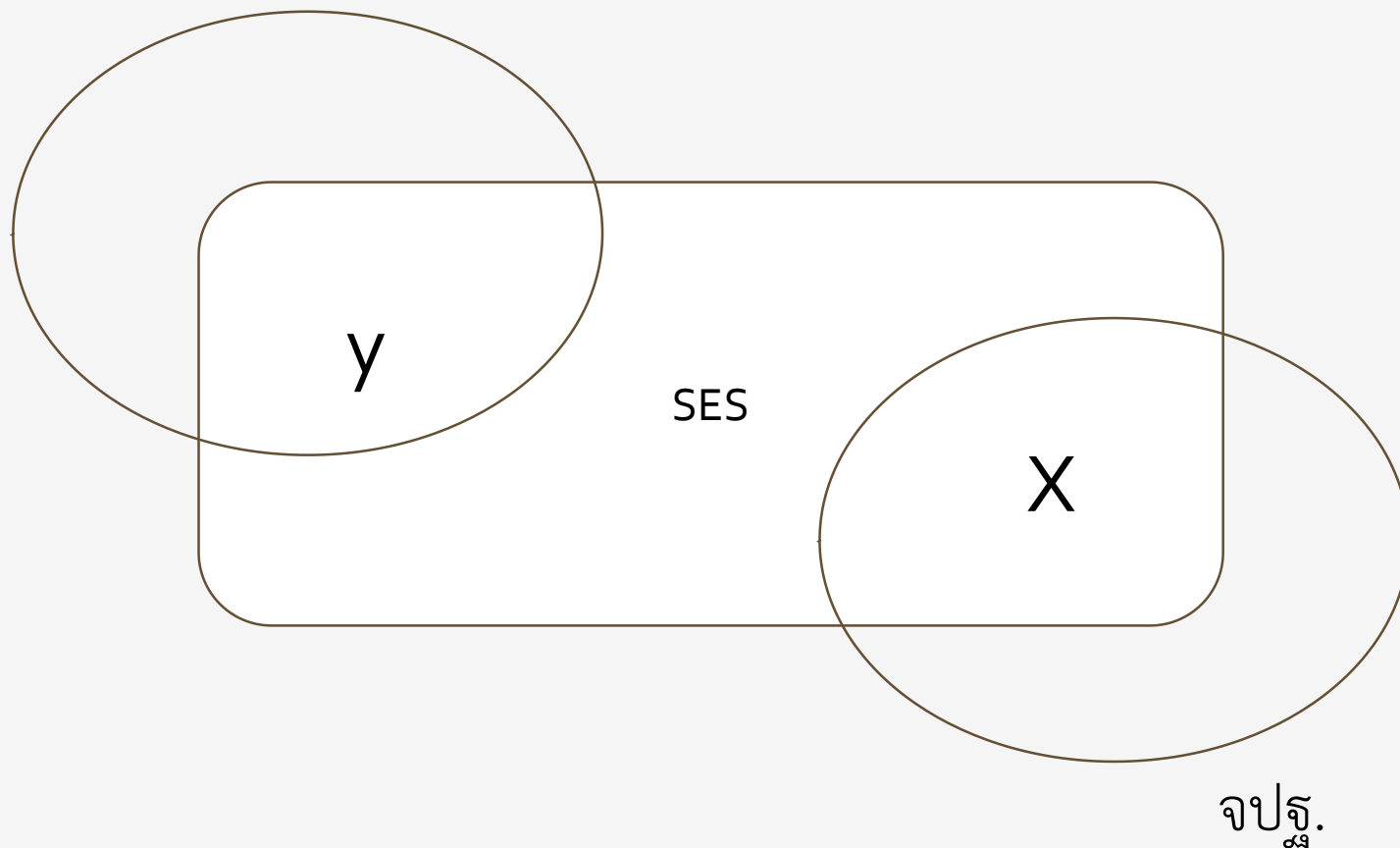
...ทำได้ดี...

- มีข้อเสนอชัดเจนเชิงนโยบาย
 - working cash transfer (NIT)
 - VAT rebate
 - ควรระบุข้อคำนึงในทางปฏิบัติ เพื่อให้โครงการประสบผลสำเร็จจริง
- ข้อเสนอเพิ่มเติมที่น่าสนใจ
 - กระจายอำนาจสู่ อปท.
 - ควรชัดเจนว่าให้ อปท. ทำอะไร แหล่งเงินจากไหน
 - บูรณาการสวัสดิการ
 - ควรระบุเจ้าภาพ ยังเป็น กท. การคลังไหม

...ควรทำให้ดีขึ้น...

- ประเมินผลการเชื่อมฐานข้อมูล
 - Consistency check ระหว่างฐานข้อมูล
 - วิเคราะห์คุณภาพข้อมูล แรงจูงใจในการให้ข้อมูล
 - โดยเฉพาะข้อมูลลักษณะ ‘เจ้าตัวบอก’ (self-reporting) เช่น ข้อมูลรายได้จากฐานข้อมูลจดทะเบียนและของ จปฐ.
- verify ข้อมูลระหว่าง self-report กับ true survey
 - เช่นกับ SES โดยให้ SES ถามข้อมูลบัตรประชาชนมาด้วย (ใช้ได้เฉพาะหน่วยราชการ และมีสัญญารักษาความลับส่วนบุคคล)
- อาจทดสอบกับ model ที่พัฒนามาบนฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้มากกว่า เช่น SES
 - สร้างแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใน SES ที่ปรากฏใน 2 ฐานข้อมูลลักษณะ self-reporting

จดทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ

เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง Y กับ X
ว่าแตกต่างกันหรือไม่

$$Y = f(x)$$

...ควรทำให้ดีขึ้น...

- อภิปรายข้อดีข้อเสียแนวทาง ‘ถั่วหน้า’ กับ ‘เจาะจง’ อย่างถี่ถ้วน
- วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของกลไก community-based targeting มากกว่า
นี้
 - พิจารณาใช้แหล่งข้อมูลที่ปัญหาแรงจูงใจในการรายงานเท็จน้อย
 - เช่นกลไก อสม.
- Geographic targeting ควรพิจารณาใช้ poverty map ของสำนักงานสถิติแห่งชาติด้วย
 - มีความแม่นยำมากกว่า self-reporting แม้ปี household survey จะห่างจากปี census

Exclusion Error vs Inclusion Error

- ควรชี้ให้เห็นปัญหาที่ต้องระวังเรื่อง exclusion error กับ inclusion error
 - ความสัมพันธ์เชิงผกผันระหว่าง error ทั้งสอง
- ควร review ประสบการณ์ทั่วโลกเรื่องนี้
- ควรมีการอภิปรายถึงความสำคัญโดยเปรียบเทียบระหว่าง 2 errors นี้ในบริบทของประเทศไทย
 - นโยบายอะไร ‘ทน’ errors ประเภทใดได้ดีกว่า
- ไม่ได้ discuss (มากพอ) ว่าจะใช้การเชื่อมข้อมูลที่เสนอเพื่อช่วยลด errors ทั้งสองนี้อย่างไร
 - ข้อมูลไหนมี errors ประเภทอะไรมากกว่า

...อย่าด่วนสรุป

- Targeting $\neq$ นโยบายลดความยากจน ‘อย่างตรงจุด’?
 - เป็นการใช้ภาษาแบบชี้นำ
- ไม่ใช่ทุกนโยบาย social protection, social welfare ควรเป็นแบบเจาะจง
 - แบบเจาะจงมีปัญหาของตัวเองเยอะมาก
 - โดยเฉพาะเรื่อง exclusion error มักจะสูงกว่าที่คาด
- ควรกำหนดว่านโยบายอะไรสำคัญต่อประเทศมากจนไม่ควรมี exclusion error
 - เช่นเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด (ปัจจุบัน exclusion error 30%)

There is no such thing as 'perfect targeting'

- ประสบการณ์ทั่วโลก พบว่าแนวทางเจาะจงมี exclusion errors อยู่ระหว่าง 20-80%
 - ยังไม่มีบทพิสูจน์ว่าเทคโนโลยีใหม่ช่วยลด exclusion errors ได้จริงหรือไม่ ลดได้เท่าไร
-

Mystery about Exclusion Error

- เป็นเรื่องที่คนทั่วไป
 - ไม่เข้าใจ
 - ไม่เชื่อว่าเป็นปัญหาใหญ่
 - เชื่อว่าแก้ไขได้ไม่ยาก
- ทำไม Exclusion Errors มักสูง
 - คนจนมีข้อจำกัดหลากหลาย (ไม่รู้ ไม่กล้า กลัว กระบวนการ ไม่มีเอกสาร อยู่ไกล)
 - ความยากจนมีพลวัตรสูง
 - จากไม่จนกลายเป็นจน
 - ไม่อยากถูกตีตรา

...อย่าด่วนสรุป

- Big Data ไม่ใช่คำตอบสุดท้าย
 - คนจนมักจะมี digital footprint น้อย
- อาจใช้ข้อมูลจดทะเบียนสวัสดิการรัฐเป็น baseline database ได้ แต่ไม่ควรเป็น reference database ในการดำเนินนโยบาย
 - จะทำให้ exclusion error สูงขึ้น
 - ปัจจุบันมีแนวคิดเช่นนี้แล้ว กรณีเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิดยากจน

ข้อเสนอแนะอื่น

- ตรวจสอบความถูกต้องข้อมูล ‘ตลอดเวลา’
 - ใช้กลไกหลากหลาย
 - โดยเฉพาะ อสม.
- รับผิดชอบเบี่ยงบ้อยขึ้น
 - เปิดรับตลอดเวลา
- ทำกระบวนการให้ง่ายขึ้น
- เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของ AO
 - คัดเลือก AO ให้ดี
- วิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการเลือกเข้าโครงการพัฒนาคุณภาพ
 - ทำไมบางคนเข้า บางคนไม่เข้า